

УДК 374.7(4)

© Семенченко О. В., Хоменко С. В., 2024.

<https://orcid.org/0009-0004-4782-1719>

<https://orcid.org/0009-0004-4870-352X>

<https://doi.org/10.34142/23128046.2024.56.08>

**О. В. Семенченко,
С. В. Хоменко**

ІДЕЇ ТВОРЧОГО ВИКОРИСТАННЯ ПОЛЬСЬКОГО ДОСВІДУ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАННЯ ДОРΟΣЛИХ У СИСТЕМІ НЕПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ

Науково-педагогічне дослідження системи освіти дорослих у Польщі виявило, що вона відрізняється високою організаційною структурою та гнучкістю. Ретельне планування навчальних програм з урахуванням різноманітних критеріїв, таких як рівень підготовки, професійні інтереси, індивідуальні потреби та вимоги ринку праці, є основним принципом, який керує системою. Важливо відзначити впровадження двомовних програм та адаптацію освітніх курсів для осіб з особливими потребами, що дозволяє забезпечити доступність та рівність участі у навчальному процесі.

Освіта дорослих у Польщі пропонується у різних формах, включаючи денну, вечірню, заочну та дистанційну, що сприяє максимальному охопленню аудиторії. Різноманітність освітніх напрямів відповідає потребам ринку праці та індивідуальним інтересам учасників, забезпечуючи широкий спектр вибору для самореалізації.

Методи навчання в системі освіти дорослих у Польщі зорієнтовані на досягнення визначених навчальних результатів та врахування індивідуальних особливостей студентів. Використання модульного підходу та навчальних кредитів сприяє гнучкості у виборі навчального шляху, а компетентнісний підхід визначає актуальність та практичне значення набутих знань у контексті сучасних вимог ринку праці.

Результати аналізу демонструють, що імплементація польського досвіду в систему освіти дорослих в Україні має потенціал для успішної реалізації. Пропонуються конкретні стратегії, такі як: розвиток університетів третього віку, розширення курсів онлайн-навчання, активне використання інтерактивних та ігрових методів, що сприятимуть залученню дорослих до навчання та підвищенню їх мотивації. Важливим елементом є розвиток гнучких форматів навчання, що забезпечать індивідуалізацію процесу навчання та врахування різних стилів і темпів навчання.

Особлива увага приділяється розвитку механізмів самостійного навчання та неперервного саморозвитку, що сприятиме постійному розвитку учасників освітнього процесу та їх адаптації до умов ринку праці. Це передбачає

створення умов для активної самоосвіти, підтримки менторства та стимулювання самовдосконалення, що є важливими компонентами сучасної освітньої парадигми.

Ключові слова: освіта дорослих, система освіти, Польща, Україна, гнучкі формати навчання, онлайн-навчання, інтерактивні методи навчання, університети третього віку, неперервний саморозвиток.

Semenchenko O. V., Khomenko S. V. Ideas for creative use of the polish experience of organising adult learning in the system of continuing education in Ukraine. A scientific and pedagogical study of the adult education system in Poland has revealed that it is characterised by a high level of organisational structure and flexibility. Careful planning of curricula, taking into account various criteria such as level of training, professional interests, individual needs and labour market requirements, is the main principle that guides the system. It is important to note the introduction of bilingual programmes and the adaptation of educational courses for people with special needs, which allows for accessibility and equality of participation in the learning process.

Adult education in Poland is offered in various forms, including full-time, evening, part-time and distance learning, which contributes to the maximum coverage of the audience. The variety of educational areas meets the needs of the labour market and individual interests of participants, providing a wide range of choices for self-realisation.

Teaching methods in the adult education system in Poland are focused on achieving certain learning outcomes and taking into account the individual characteristics of students. The use of a modular approach and academic credits promotes flexibility in choosing a learning path, and the competence-based approach determines the relevance and practical significance of the acquired knowledge in the context of modern labour market requirements.

The results of the analysis show that the implementation of Polish experience in the adult education system in Ukraine has the potential for successful implementation. Specific strategies are proposed, such as the development of third-age universities, the expansion of online learning courses, and the active use of interactive and game-based methods that will help engage adults in learning and increase their motivation. An important element is the development of flexible learning formats that will ensure individualisation of the learning process and take into account different learning styles and paces.

Particular attention is paid to the development of mechanisms for self-study and continuous self-development, which will contribute to the continuous development of participants in the educational process and their adaptation to the labour market. This implies creating conditions for active self-education, mentoring support and stimulating self-improvement, which are important components of the modern educational paradigm.

Keywords: *adult education, education system, Poland, Ukraine, flexible learning formats, online learning, interactive teaching methods, third-age universities, continuous self-development.*

Вступ. Сучасна українська система неперервної освіти стоїть перед викликом вдосконалення педагогічних підходів та методів навчання дорослих, забезпечуючи їм не лише доступ до знань, але й підвищення кваліфікації відповідно до сучасних вимог та реалій ринку праці. У цьому контексті аналіз та адаптація польського досвіду щодо організації навчання дорослих набуває особливої актуальності. Польська педагогічна практика вже довела свою ефективність у сфері неперервної освіти, надаючи цінні стратегії та інструменти для підвищення професійного рівня та особистісного розвитку дорослих. Зважаючи на це, варто дослідити можливості творчого використання польського досвіду в українських умовах, акцентуючи увагу на перспективах і перевагах такого обміну досвідом для покращення освітньої практики та підтримки розвитку освітньої системи України в цілому.

Актуальність статті полягає в необхідності впровадження ефективних та інноваційних підходів до підвищення якості освіти дорослих. Польський досвід може надати цінний матеріал для адаптації та впровадження в українську освітню систему, оскільки він уже успішно застосовується в схожих контекстах. Особлива актуальність полягає у необхідності модернізації педагогічних практик в Україні задля відповідності сучасним викликам і потребам дорослих у процесі навчання. Такий обмін досвідом сприяє поглибленню міжнародних освітніх проєктів та збагаченню методичного арсеналу вчителів та педагогів, що працюють у системі неперервної освіти.

Питання освіти дорослих у Польщі та в Україні досліджували багато науковців. Так, А. Боярська-Хоменко здійснила аналіз стану системи освіти дорослих у країнах Центральної та Східної Європи в першій половині ХХ століття, визначила ключові аспекти розвитку освіти дорослих і чинники, що впливали на цей розвиток у зазначений період. Основними закладами для

організації освіти дорослих авторка називає бібліотеки, клуби, читальні, початкові школи, технічні коледжі та університети (Boiarska-Khomtyko, 2019).

М. Васильєва схарактеризувала систему освіти дорослих у Польщі і відзначила, що вона має загальнодержавний характер, відрізняється варіативністю та гнучкістю, що дозволяє враховувати різноманітні потреби дорослого населення в продовженні навчання. Авторка зазначає, що ця система включає можливості для здобуття середньої освіти, працевлаштування, підвищення кваліфікації та професійної перепідготовки (Vasylieva, 2021).

Л. Лук'янова зазначила, що освіта дорослих у Польщі має глибоке коріння, а її розвиток здійснювався під впливом суспільно-економічних та політичних змін, але загальні тенденції відображають стійке прагнення польського суспільства до навчання протягом усього життя (Lukianova, 2011).

О. Самойленко проаналізувала особливості неформальної освіти дорослих у Польщі, яка є невід'ємним компонентом концепції «навчання протягом життя». Також авторка обґрунтувала, що неформальна освіта є ефективним інструментом для досягнення життєвих цілей та здобуття професійних компетентностей дорослими. О. Самойленко розглянула і практику післядипломних освітніх програм з підвищення кваліфікації та перекваліфікації дорослих (Samoilenko, 2018).

Мета статті – аналіз можливостей творчого використання польського досвіду щодо організації навчання дорослих у системі неперервної освіти України.

Методи дослідження. Для проведення дослідження було обрано кілька методів, які дозволяють глибоко та всебічно аналізувати проблему, визначати ефективні підходи та адаптувати їх до українських реалій. Зокрема, використано метод компаративного аналізу, який дозволив порівнювати різні аспекти організації навчання дорослих у Польщі та Україні. Цей метод став основним для виявлення відмінностей та подібностей між системами неперервної освіти в обох країнах, а також для визначення найбільш ефективних польських практик, які можуть бути застосовані в Україні.

Також використано метод аналізу документів, що передбачав дослідження офіційних документів, стратегій, законодавчих актів та програм, що регулюють систему навчання дорослих у Польщі та Україні. Це дозволило отримати об'єктивну інформацію про нормативно-правову базу та організаційні особливості в обох країнах, а також виявити можливі напрями для адаптації польського досвіду. Застосовано методи кейс-стаді, які передбачали детальне вивчення конкретних прикладів успішного впровадження навчальних програм для дорослих у Польщі. Ці методи дозволили проаналізувати реальні кейси, з'ясувати фактори успіху та можливі ризики, що можуть виникнути при адаптації зазначених програм в Україні.

Використання комплексного підходу та застосування зазначених методів дослідження дозволило всебічно та глибоко проаналізувати польський досвід організації навчання дорослих, виявити його ключові переваги та обґрунтувати можливості творчого використання цього досвіду в системі неперервної освіти України.

Результати. Проведене науково-педагогічне дослідження системи освіти дорослих у Польщі надало можливість зробити важливі висновки щодо її організації та змісту. Система вирізняється ретельним плануванням освітніх і навчальних програм, які враховують різні критерії, такі як рівень підготовки, професія, індивідуальні потреби та вимоги ринку праці. Важливо відзначити впровадження двомовних програм та адаптацію програм для осіб з особливими потребами. З'ясовано, що однією з ключових особливостей є гнучкість форматів навчання та дотримання кількох підходів: модульний підхід та використання навчальних кредитів сприяють адаптації програм до потреб роботодавців та можливостей дорослих учнів; компетентнісний підхід визначає зміст освіти, який регулярно переглядається з урахуванням змін на ринку праці та конкуренції (Ordonanță, 2000).

З'ясовано, що освіта дорослих у Польщі пропонується у різних формах, таких як денна, вечірня, заочна та дистанційна, що сприяє широкому доступу до навчання. Спостерігається також різноманітність напрямів освіти, які

відповідають потребам ринку праці та інтересам учасників. Важливим елементом системи є реакція на сучасні тенденції та вимоги ринку, що проявляється у розвитку програм в областях інформаційних технологій, мов та культури, менеджменту, охорони здоров'я, екології та інших галузях (Nowak-Zóły, 2018).

Результати науково-педагогічного дослідження системи освіти дорослих у Польщі демонструють значне різноманіття форм і методів навчання, що успішно застосовуються в цій системі. Особливо варто відзначити наявність навчальних курсів у закладах професійної підготовки, стажування та спеціалізації на підприємствах, а також впровадження електронного та мобільного навчання, що свідчить про гнучкість і сучасність освітніх підходів (Boiarska-Khomtyko, 2019).

Методи навчання визначаються метою досягнення запланованих результатів, а також урахуванням індивідуальних особливостей та потреб учнів. Система поєднує традиційні та інноваційні підходи, приділяючи велику увагу взаємодії та практичному застосуванню знань (Przestrzenie i miejsca edukacji dorosłych w Polsce, 2018.). Серед традиційних методів слід зазначити усний виклад, дослідницькі підходи, інтерактивні методи, практичне навчання та самостійну роботу. Інноваційні методи, такі як Ice Breaker, рух по аудиторії, ігрові методи навчання та інші, використовуються для стимулювання активності та ефективного засвоєння матеріалу (Vasylieva, 2021).

Результати проведеного аналізу переконують, що імплементація ідей польського досвіду в систему освіти дорослих в Україні може бути достатньо ефективною та корисною. У результаті аналізу визначено деякі шляхи реалізації цього досвіду, а саме:

- збільшення кількості університетів третього віку;
- розвиток курсів онлайн-навчання;
- активне використання інтерактивних та ігрових методів;
- розвиток гнучких форматів навчання;

– розробка механізмів самостійного навчання і неперервного саморозвитку.

Зазначимо, що ці напрями спрямовані на створення більш гнучкої, доступної та інноваційної системи освіти для дорослих в Україні, яка враховує їхні потреби та сприяє постійному розвитку. Розглянемо їх більш докладно.

Збільшення кількості університетів третього віку може стати ключовим напрямом розвитку системи освіти дорослих в Україні. Польський досвід у цьому аспекті вказує на потенційні переваги такого підходу. Університети третього віку є особливими навчальними установами, призначеними для людей похилого віку, які бажають отримувати нові знання, розвивати свої здібності та залишатися активними у соціумі. Важливо враховувати демографічні та соціокультурні особливості населення при визначенні місць розташування та організації таких університетів. Дослідження польського досвіду показує, що розташування університетів третього віку у комфортних для цільової аудиторії місцях сприяє підвищенню їхньої доступності.

Впровадження курсів онлайн-навчання, активне використання інтерактивних та ігрових методів, а також розвиток гнучких форматів навчання сприятимуть більш ефективному залученню дорослого населення до освітнього процесу. Розробка механізмів самостійного навчання та неперервного саморозвитку підвищить рівень освіченості та професійної компетентності населення, сприяючи адаптації до сучасних вимог ринку праці.

Один із ключових напрямів включає розширення доступу до онлайн-навчання, особливо з урахуванням досвіду успішного функціонування університетів третього віку в Польщі. Це передбачає розвиток спеціалізованих онлайн-платформ, які надають якісний освітній контент для різних вікових груп і категорій населення. Важливим аспектом є створення інтерактивних курсів, спрямованих на практичне застосування отриманих знань та взаємодію дорослих учнів.

Варто зазначити, що активне залучення дорослих до розробки змісту курсів може стати важливим методом підвищення якості освітнього процесу.

Цей підхід спрямований на розвиток творчих та самостійних здібностей дорослих учнів, що сприяє глибокому засвоєнню навчального матеріалу. Ключовим аспектом є роль викладача як координатора та підтримка учасників у процесі створення контенту.

Розвиток курсів онлайн-навчання передбачає також використання інноваційних технологій, таких як штучний інтелект та віртуальна реальність, що забезпечує високий рівень інтерактивності та ефективності у навчальному процесі. Важливим етапом є організація регулярних тренінгів для викладачів та розробників курсів з оволодіння сучасними технологіями.

Зокрема, важливо забезпечити високий рівень інтерактивності та соціальної взаємодії, ураховуючи специфіку дорослих українців. Стимулювання обговорень, групових проєктів та інтерактивних завдань сприяє підтримці активності та зацікавленості учасників. Розвиток курсів онлайн-навчання в Україні має базуватися на аналізі та адаптації польського досвіду, ураховуючи національний контекст та сучасні вимоги.

У рамках запропонованих шляхів імплементації польського досвіду активне використання інтерактивних та ігрових методів може стати ключовим аспектом у розвитку системи освіти дорослих в Україні. Ці методи відповідають сучасним педагогічним підходам, які спрямовані на стимулювання активності учнів, розвиток їх критичного мислення та практичних навичок. Наприклад, інтерактивні методи, такі як «Ice Breaker», можуть бути впроваджені на початковому етапі навчання дорослих. Вони сприяють створенню позитивної атмосфери, активізують учасників та сприяють швидкому їхньому знайомству один з одним.

Застосування стимулюючих ігор і опитувань може не лише сприяти формуванню доброзичливого колективу, але й підготувати учасників до сприйняття нової інформації. Додатково, метод «Ice Breaker» використовується для організаційного моменту заняття та швидкого знайомства учасників з темою. Питання, які стосуються особистого досвіду та переконань, дозволяють

створити емоційний зв'язок і підготувати учасників до подальших навчальних завдань.

Рух по аудиторії, такий як позування та соціометрія, може стати інноваційним методом, спрямованим на зміцнення взаємодії та комунікації між учасниками. Використання таких прийомів, які змушують слухачів встати та рухатись, сприяє активізації тіла та розуму, що особливо важливо для дорослих студентів. Метод «Шести капелюхів» відображає відомий підхід до творчого мислення, який може бути впроваджений у освітній процес для розвитку ідей та думок учасників.

У рамках впровадження польського досвіду у систему освіти дорослих в Україні ігрові методи навчання, такі як використання візуалізації через інфографіку та фліп-чарти, можуть стати важливим інструментом для привертання уваги та полегшення сприйняття складних матеріалів. Ці методи сприяють розвитку стратегічних і творчих навичок, що є ключовими у формуванні ефективної системи освіти для дорослих в Україні.

У рамках запропонованих шляхів імплементації польського досвіду акцент варто поставити на розвиток гнучких форматів навчання як важливого складника модернізації освітньої системи для дорослих в Україні. Гнучкі формати визначаються як підходи, що враховують різноманітні стилі навчання, індивідуальні потреби і темпи учіння різних учасників.

Впровадження гнучких форматів навчання передбачає перегляд традиційних структур і розкладів занять, включаючи можливість дистанційного навчання, онлайн-курси та інші електронні ресурси. Це дозволяє учасникам обирати найбільш зручний час та темп для здобуття нових знань. Гнучкі формати також включають індивідуалізовані програми, що враховують особисті інтереси та потреби студентів. Це сприяє адаптації підходів навчання до конкретних вимог та реалій учнів, створюючи оптимальні умови для кожного.

Додатково, гнучкі формати можуть включати інтерактивні елементи, такі як віртуальні лекції, вебінари та групові дискусії, що сприяють активній

взаємодії між учасниками та викладачами. Це створює платформу для обміну думками та колективного навчання. Застосування гнучких форматів також передбачає впровадження оцінювання, яке відображає реальний рівень засвоєння матеріалу та розвиток ключових компетентностей. Індивідуалізовані методи оцінювання можуть значно підвищити мотивацію та ефективність навчання, зосереджуючи увагу на особистій інтелектуальній та професійній динаміці учасників.

У контексті впровадження польського досвіду в систему освіти дорослих в Україні, особливу увагу слід звернути на розробку механізмів самостійного навчання та неперервного саморозвитку. Цей аспект є важливим складником сучасної освітньої парадигми, спрямованої у відповідь на вимоги сучасного суспільства та ринку праці. Механізми самостійного навчання спрямовані на активну участь дорослих у процесі засвоєння знань і навичок. Вони передбачають створення навчальних матеріалів і ресурсів, що дозволяють дорослим учням самостійно опановувати новий матеріал, включаючи електронні підручники, відеоуроки і інтерактивні завдання.

Однак самостійне навчання не обмежується лише засвоєнням інформації, але й сприяє розвитку критичного мислення, вмінню вирішувати проблеми та саморегуляції. Ці механізми сприяють формуванню у дорослих навичок самостійного аналізу, оцінки та використання знань у різних аспектах життя. Неперервний саморозвиток базується на ідеї постійного удосконалення особистості. Це означає, що освіта для дорослих не закінчується отриманням ступеня або завершенням курсу. Система повинна спонукати дорослих до постійного самовдосконалення, розширення кругозору та розвитку нових навичок. Реалізація цих механізмів передбачає створення умов для активного виховання відповідальності за власне навчання. Важливим аспектом є впровадження системи підтримки та менторства, що допомагає дорослим визначати свої освітні цілі та обирати ефективні стратегії саморозвитку.

Отже, розвиток механізмів самостійного навчання та неперервного саморозвитку в системі освіти дорослих є необхідним кроком для створення

гнучкої та адаптивної освітньої середі, яка відповідає сучасним вимогам і сприяє сталому професійному та особистісному розвитку кожного учасника. Інтеграція польського досвіду потребує системної співпраці та узгодженості зусиль всіх зацікавлених сторін, від урядових інституцій до освітніх установ і громадськості. Такий підхід створить необхідні передумови для впровадження ефективної системи освіти дорослих в Україні, що відповідає викликам сьогодення та сприяє сталому розвитку суспільства.

Обговорення. У рамках порівняльного аналізу результатів нашого дослідження з дослідженнями авторів, що вивчали польську систему освіти дорослих, виявлено деякі суттєві відмінності та спільні аспекти. Дана стаття концентрується на імплементації польського досвіду в українську систему освіти дорослих через розвиток університетів третього віку, курсів онлайн-навчання та інтерактивних методів. Особлива увага приділяється сучасним вимогам ринку праці та індивідуальним освітнім потребам учасників. Зі свого боку, А. Боярська-Хоменко, М. Васильєва і Л. Лук'янова підкреслювали загальнодержавний характер польської системи освіти дорослих, її гнучкість та варіативність, враховуючи потреби різних груп населення. О. Самойленко акцентувала увагу на ефективності неформальної освіти та післядипломних програм як інструментів для професійного розвитку дорослих в Польщі. У нашому дослідженні ми також враховуємо ці аспекти, але з фокусом на адаптацію до умов українського освітнього середовища та вимоги сучасного ринку праці.

Висновки. Дослідження системи освіти дорослих у Польщі показало, що система відрізняється ретельним плануванням освітніх програм, гнучкістю форматів навчання та компетентнісним підходом до змісту освіти. Вона пропонує різноманітні форми навчання (денні, вечірні, заочні, дистанційні) та широкий спектр напрямів, що відповідають потребам ринку праці. Імплементація польського досвіду в систему освіти дорослих в Україні може сприяти розвитку університетів третього віку, онлайн-навчання, інтерактивних методів та гнучких форматів навчання, що сприятиме забезпеченню високої

якості освітніх послуг та відповідності потребам сучасного суспільства і ринку праці.

ЛІТЕРАТУРА:

- Gromadzka M. Przestrzenie i miejsca edukacji dorosłych w Polsce. Warszawa. 2018. 318 ss.
- Kałużny Ryszard. Kształcenie dorosłych w dobie płynnej ponowoczesności. *Edukacja Dorosłych*. 2013. № 1 (68). S. 45-53.
- Nowak-Żółty, E., Walancik, M. Innowacyjna metoda nauczania pozaformalnego osób dorosłych. *Dąbrowa Górnicza: Wydawnictwo Naukowe Akademii WSB*, 2018. 27 s.
- Боярська-Хоменко А. В. Значення гамбурзької декларації освіти дорослих для країн Центральної та Східної Європи. *Теорія та методика навчання та виховання*, 2017. Вип. 42. С. 19–27
- Боярська-Хоменко А. В. Освіта дорослих в країнах центральної та Східної Європи: ретроспективний аналіз. Харків : Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди; «Мітра», 2019. 376 с.
- Боярська-Хоменко А.В. Освіта дорослих у країнах Центральної та Східної Європи в першій половині ХХ століття. *Теорія та методика навчання та виховання*, 2019. Вип. 46, С. 22-36.
- Васильєва М. П. Характеристика системи освіти дорослих у Польщі. *Концептуальні шляхи розвитку науки*. Київ : МЦНІД, 2021. С. 24–26.
- Лук'янова Л. Розвиток освіти дорослих в Польщі у другій половині ХХ століття й на початку ХХІ. (2011). URL : <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/8008/1/%D0%A0%D0%BE%D0%B7%D0%B2%D0%B8%D1%82%D0%BE%D0%BA%20%D0%BE%D1%81%D0%B2%D1%96%D1%82%D0%B8%20%D0%B4%D0%BE%D1%80%D0%BE%D1%81%D0%BB%D0%B8%D1%85%20%D0%B2%20%D0%9F%D0%BE%D0%BB%D1%8C%D1%89%D1%96.pdf>
- Самойленко О. Неформальна освіта дорослих у Польщі. *Українська полоністика. Педагогічні дослідження*. 2018. Вип. 15. С. 185-193.

REFERENCES:

- Gromadzka, M. (2018). Przestrzenie i miejsca edukacji dorosłych w Polsce [Spaces and places of adult education in Poland]. Warszawa. 318. (in Polish).
- Kałużny, R. (2013). Kształcenie dorosłych w dobie płynnej ponowoczesności [Adult education in the era of liquid postmodernity]. *Edukacja Dorosłych*. № 1 (68). 45-53. (in Polish).
- Nowak-Żółty, E., Walancik, M. (2018) Innowacyjna metoda nauczania pozaformalnego osób dorosłych [Innovative method of non-formal teaching of adults]. *Dąbrowa Górnicza: Wydawnictwo Naukowe Akademii WSB*. 27. (in Polish).
- Boiarska-Khomenko, A. V. (2017). Znachennia hamburzkoi deklaratsii osvity doroslykh dlia krain Tsentralnoi ta Skhidnoi Yevropy [The significance of the Hamburg Declaration of Adult Education for the countries of Central and Eastern Europe]. *Teoriia ta metodyka navchannia ta vykhovannia*. 42. 19–27 (in Ukrainian).
- Boiarska-Khomenko, A. V. (2019). Osvita doroslykh v krainakh tsentralnoi ta Skhidnoi Yevropy: retrospektyvnyi analiz [Adult education in the countries of Central and Eastern Europe: a retrospective analysis]. Kharkiv : Kharkivskiyi natsionalnyi pedahohichnyi universytet imeni H.S. Skovorody; «Mitra». 376. (in Ukrainian).
- Boiarska-Khomenko, A. V. (2019). Osvita doroslykh u krainakh Tsentralnoi ta Skhidnoi Yevropy v pershii polovyni XX stolittia [Adult Education in the Countries of Central and Eastern Europe in the First Half of the Twentieth Century]. *Teoriia ta metodyka navchannia ta vykhovannia*. 46. 22-36. (in Ukrainian).

- Vasylieva, M. P. (2021). Kharakterystyka systemy osvity doroslykh u Polshchi [Conceptual ways of science development]. *Kontseptualni shliakhy rozvytku nauky*. Kyiv : MTsNiD. 24-26. (in Ukrainian).
- Lukianova, L. (2011). Rozvytok osvity doroslykh v Polshchi u druhii polovyni XX stolittia y na pochatku XXI [Development of adult education in Poland in the second half of the twentieth century and early twenty-first.]. (2011). URL : <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/8008/1/%D0%A0%D0%BE%D0%B7%D0%B2%D0%B8%D1%82%D0%BE%D0%BA%20%D0%BE%D1%81%D0%B2%D1%96%D1%82%D0%B8%20%D0%B4%D0%BE%D1%80%D0%BE%D1%81%D0%BB%D0%B8%D1%85%20%D0%B2%20%D0%9F%D0%BE%D0%BB%D1%8C%D1%89%D1%96.pdf> (in Ukrainian).
- Samoilenko, O. (2018). Neformalna osvita doroslykh u Polshchi [Non-formal adult education in Poland. Ukrainian Polonistics]. *Ukrainska polonistyka. Pedahohichni doslidzhennia*. 15. 185-193. (in Ukrainian).
-

Інформація про авторів:

Семенченко Олег Валерійович:

ORCID: <https://orcid.org/0009-0004-4782-1719>; здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти кафедри освітології та інноваційної педагогіки, Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди, вул. Валентинівська, 2, м. Харків, Україна, 61166
e-mail: Olegsemenchenko0323@gmail.com

Хоменко Сергій Вікторович:

ORCID: <https://orcid.org/0009-0004-4870-352X>, здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти кафедри освітології та інноваційної педагогіки, Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди, вул. Валентинівська, 2, м. Харків, Україна, 61166
e-mail: xosevi@gmail.com

Information about the authors:

Semenchenko Oleh Valeriiovych:

ORCID: <https://orcid.org/0009-0004-4782-1719>; PhD student at the Department of Educology and Innovative Pedagogy, H.S. Skovoroda Kharkiv National Pedagogical University, Valentynivska street, 2, Kharkiv, Ukraine 61166
e-mail: Olegsemenchenko0323@gmail.com

Khomenko Serhii Viktorovych:

ORCID: <https://orcid.org/0009-0004-4870-352X>, PhD student at the Department of Educology and Innovative Pedagogy, H.S. Skovoroda Kharkiv National Pedagogical University, Valentynivska street, 2, Kharkiv, Ukraine 61168
e-mail: xosevi@gmail.com

Цитуйте цю статтю як: Семенченко О. В., Хоменко С. В. Ідеї творчого використання польського досвіду організації навчання дорослих у системі неперервної освіти в Україні. *Теорія та методика навчання та виховання*. 2024. № 56. С. 116-128.
DOI: <https://doi.org/10.34142/23128046.2024.56.08>

Дата надходження статті до редакції: 12.04.2024
Стаття прийнята до друку: 24.04.2024